TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR
AVV. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 12 ta' Novembru, 2018

Avviz tat-Talba numru: **371/2018**

MARIA THERESA MOHNANI U ZEWGHA JOSEPH MOHNANI
[K.I. NRU. 950747M U 58947M RISPETTIVAMENT]

VERSUS

DANICA STEPHANIA TANTI
[K.I. NRU. 80890M]

It-Tribunal;

Ra l-Avviz tat-Talba prezentat nhar it-13 ta' Awwissu, 2018 fejn l-atturi talbu li l-konvenuta tigi kkundannata thallashom is-somma ta' erbgha mija u hamsin ewro (€450.00c) rapprezentanti bilanc fuq prezz ta' libsa tal-precett li l-konvenuta akkwistat minghandhom, kif ahjar deskritt fl-imsemmi Avviz tat-Talba. L-atturi talbu wkoll l-ispejjez gudizzjarji ta' l-odjerni proceduri u l-imghax fuq is-sorte mid-data tan-notifika ta' l-Avviz tat-Talba.

Ra li ghad li debitament notifikata bl-atti ta' dawn il-proceduri, il-konvenuta naqset milli tipprezenta risposta fit-terminu preskritt mill-ligi ghal dan il-ghan u lanqas ma deheret personalment (jew tramite rapprezentant taghha) ghas-smigh ta' dan il-procediment.

Ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa;

Ra l-atti processwali kollha inkluzi d-dikjarazzjonijiet bil-gurament;

Jikkunsidra;

Illi l-Artikolu 9(2)(a) tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi illi, "*Bla hsara ghal kull regola msemmija fis-subartikolu (1), ġudikatur – Ghandu jiżgura li kaz ghandu, daqskemm ikun possibbli, jinstema' u jinqata sommarjament fl-istess jum tas-smigh tieghu u li dak is-smigh ma jtulx iktar minn seduta wahda*."

Il-paragrafu (b) ta' l-Artikolu 13 ta' l-istess imsemmi Kapitolu jiddisponi illi, "*Jekk xi parti tonqos li tidher fid-data stabbilita ghas-smigh tal-kawza, id-disposizzjonijiet li gejjin ghandhom jghoddu ... Jekk il-konvenut jonqos li jidher, il-gudikatur jista jiddeċiedi l-kawza fin-nuqqas tal-konvenut u tista ssir ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut, u d-disposizzjonijiet tas-Sub-titolu VI tat-Titolu I tat-Tielet Ktieb tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili, li jirrigwardaw l-ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut fil-qrati inferjuri ghandhom jghoddu mutatis mutandis*."

Minn qari ta' din ic-citata disposizzjoni, jidher li hija mhollija fid-diskrezzjoni tat-Tribunal jekk huwa jiddiferixxix il-kawza jew le ghal gurnata ohra sabiex jisma' lill-parti mharrka f'kaz li din ma tidhirx quddiemu.

Fil-kaz prezenti, u hekk kif registrat fl-udjenza tat-23 ta' Ottubru, 2018 (*a fol*. 13), il-konvenuta giet debitament notifikata bl-atti processwali li taw bidu ghal din il-kawza. Cionostanti tali notifika, il-konvenuta la ressqet risposta fit-terminu li trid u tghid il-ligi u lanqas ma deher xi rapprezentant taghha ghas-seduti mizmuma quddiem it-Tribunal fl-udjenzi li kienu jmissu wara n-notifika lilha ta' l-atti u, addirittura, lanqas ma deher xi rapprezentant/difensur legali ghan-nom taghha biex issehh kontestazzjoni tal-pretiza attrici f'tali udjenzi sussegwenti. Tali konvenuta, ghalhekk, giet dikjarata fi stat ta' kontumacja, skond id-dettami tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta, hekk kif registrat fil-verbal ta' l-udjenza tat-23 ta' Ottubru, 2018.

Gie prezentat kapitolu mill-atturi fl-udjenza tat-23 ta' Ottubru, 2018 (ara *a fol*. 15) u l-kawza giet differita ghall-udjenza tas-6 ta' Novembru, 2018, fejn il-konvenuta baqghet ma dehritx biex twiegeb ghalih. Fid-dawl ta' tali omissjoni, in-nota tal-mistoqsijiet kien jisthoqqilha tigi emmnuta u ghalhekk, fl-imsemmija udjenza, l-istess kapitolu ttiehdet bhala mistqarr (ara verbal *a fol*. 16).

It-Tribunal josserva illi, in linea ta' principju, l-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament prevvisti u determinati mil-ligi taht il-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta [*vide* Artt. 698(2) u 702(3)]. Minn tali disposizzjonijiet huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f'min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni *in re* **Anthony Borg v. Samwel Veneziani** (Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998), illi "*din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut*." Fl-istess sens ara s-sentenza *in re* **Stephen Vella et v. Bollicine Limited** (Appell Inferjuri, 9 ta' Jannar, 2008).

Madanakollu, ghalkemm huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wiegeb ghalihom u ma jkunx iggustifika l-omissjoni tieghu li jikkontesta l-kawza formalment, ghandhom jitqiesu bhala konfessjoni (i.e., l'hekk imsejha konfessjoni gudizzjarja). Imma dana ma jfissirx li min hu tenut jiggudika huwa obligat joqghod dejjem fuq dik il-prezunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija semplici mezz ta' prova, u ghandha tigi ezaminata u valjata flimkien mal-provi l-ohra kollha tal-kawza, b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfacenti mal-provi l-ohra tal-kawza, u l-gudikant jidhrilu li ghandu jaghti prevalenza lil dawk il-provi l-ohra, l-konfessjoni prezunta derivanti mis-subizzjoni ghandha ccedi quddiem dawk il-provi l-ohra. F'dan is-sens ara d-decizjoni *in re* **Tabib Dr. Antonio Zammit et v. Francesco Pace et** (Prim'Awla, 28 ta' Gunju, 1952). In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni tal-parti attrici in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza *in re* **James Trapani et v. Vincent Cilia** (28 ta' April 2000), "*il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga' prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja' nghad is-subizzjoni setghet tintalab f'kull parti tal-procedura.*"

Apparti tali mezz ta' prova (i.e., s-subizzjoni), it-Tribunal ha konjizzjoni tad-dikjarazzjoni mwettqa mill-attrici fl-udjenza tat-23 ta' Ottubru, 2018, u cioè: "*L-Attrici Maria Teresa Mohnani bil-gurament taghha, somministrat seduta stante, iddikjarat illi l-ammont mitlub f' dawn il-proceduri, ossija ta' EUR450 ghadu interament dovut mill-Konvenuta u li l-ebda pagament akkont ma sehh fil-mori ta' dawn il-proceduri*." (ara *a fol*. 13 ta' l-atti).

Inoltre, fl-udjenza tas-6 ta' Novembru, 2018 l-attrici spjegat li l-konvenuta kienet ghamlet tentattiv li thallas l-ammont li qed jintalab f'dawn il-proceduri permezz ta' *cheque* (ara *a fol*. 5). Madanakollu, tali *cheque* ma setax jigi imsarraf (hekk kif jirrizulta minn wicc l-istess *cheque* fejn hemm miktub «refer to drawer». It-Tribunal ha ukoll konjizzjoni tad-dokument *a fol*. 6 li hi korrispondenza mill-atturi lejn il-konvenuta fejn qed jitolbu l-hlas ta' l-ammont €450.00c fi flus kontanti peress li c-*cheque* ma kienx jissarraf.

Mill-assjem tal-provi rakkolti in atti rrizulta li t-talba ta' l-atturi hija fondata u li ma tressqet l-ebda prova li b'xi mod turi li dak li intqal ma ghandux mis-sewwa. Ghalhekk, in vista tal-provi pprezentati quddiemu, u fid-dawl ta' dak fuq kunsidrat – u bl-adoperu tad-diskrezzjoni ekwitattiva vestita f'dan it-Tribunal *ex lege* skond l-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta – it-Tribunal ma ghandu l-ebda triq ohra hlief li jiddikjara li l-ammont mitlub mill-atturi huwa interament dovut mill-konvenuta.

Ghaldaqstant, it-Tribunal, jaqta' u jiddeciedi dan il-kaz billi jilqa' t-talba attrici u konsegwentement jikkundanna lill-konvenuta thallas lill-atturi s-somma ta' erbgha mija u hamsin ewro (€450.00c), bl-imghaxijiet fuq tali somma bir-rata ta' 8%

dekorribbli mill-1 ta' Settembru, 2018 (li hi d-data tan-notifika ta' l-Avviz tat-Talba – ara *a fol*. 12) sad-data tal-hlas effettiv u finali.

L-ispejjez kollha tal-proceduri, kif mitlub fl-Avviz tat-Talba, huma kollha a kariku tal-konvenuta.

***ft*. AVV. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB**
Gudikatur

***ft*. ADRIAN PACE**
Deputat Registratur